

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 9ης Απριλίου 2014*

«Οδηγία 2007/64/ΕΚ — Υπηρεσίες πληρωμών — Άρθρο 4, σημείο 23 — Έννοια του μέσου πληρωμών — Εντολές εμβάσματος που δίδονται μέσω διαδικτύου ή μέσω εντύπου πληρωμής — Άρθρο 52, παράγραφος 3 — Δικαίωμα του δικαιούχου να ζητήσει από τον πληρωτή επιβάρυνση για τη χρήση ενός μέσου πληρωμών — Δυνατότητα των κρατών μελών να επιβάλλουν γενική απαγόρευση — Σύμβαση μεταξύ παρόχου υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και ιδιωτών»

Στην υπόθεση C-616/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Νοεμβρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

T-Mobile Austria GmbH

κατά

Verein für Konsumenteninformation,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο τμήματος, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby και C. Vajda (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Σεπτεμβρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η T-Mobile Austria GmbH, εκπροσωπούμενη από τον A. Egger, Rechtsanwalt,
- η Verein für Konsumenteninformation, εκπροσωπούμενη από τον S. Langer, Rechtsanwalt,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους C. Pesendorfer και P. Cede,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και J. Möller, καθώς και από την J. Kemper,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και N. Rouam,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Varone, avvocato dello Stato,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Inez Fernandes και L. Bigotte Chorão,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους K.-P. Wojcik, J. Rius και M. Noll-Ehlers, καθώς και από την C. Vrignon,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Οκτωβρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ L 319, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Verein für Konsumenteninformation (ένωση για την ενημέρωση των καταναλωτών, στο εξής: Verein) και της T-Mobile Austria GmbH (στο εξής: T-Mobile Austria) με αντικείμενο την τιμολογιακή πρακτική της τελευταίας η οποία συνίσταται στο να απαιτεί από τους πελάτες της να καταβάλλουν πρόσθετες επιβαρύνσεις σε περίπτωση πληρωμής με μεταφορά χρηματικού ποσού που πραγματοποιείται μέσω διαδικτύου ή μέσω εντύπου πληρωμής.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το τιτλοφορούμενο «Αντικείμενο» άρθρο 1 της οδηγίας 2007/64, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο I που φέρει την επικεφαλίδα «Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη μέλη διακρίνουν τις ακόλουθες έξι κατηγορίες παρόχων υπηρεσιών πληρωμών:

[...]

2. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει επίσης κανόνες για τη διαφάνεια των όρων και τις απαιτήσεις ενημέρωσης σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών και καθορίζει τα αντίστοιχα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών πληρωμών ως τακτική απασχόληση ή επιχειρηματική δραστηριότητα.»

- 4 Το τιτλοφορούμενο «Ορισμοί» άρθρο 4 της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

3) “υπηρεσίες πληρωμών”: οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα·

[...]

7) “πληρωτής”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο διατηρεί λογαριασμό πληρωμών και επιτρέπει εντολή πληρωμής από αυτόν το λογαριασμό ή, εάν δεν υπάρχει λογαριασμός πληρωμών, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που δίνει εντολή πληρωμής·

8) “δικαιούχος”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι ο τελικός αποδέκτης των χρηματικών ποσών που αποτελούν αντικείμενο της πράξης πληρωμής·

9) “πάροχος υπηρεσιών πληρωμών”: οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1 και τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που τυγχάνουν εξαιρέσης σύμφωνα με το άρθρο 26·

10) “χρήστης υπηρεσιών πληρωμών”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί μια υπηρεσία πληρωμών ως πληρωτής ή δικαιούχος, ή και με τις δύο ιδιότητες·

[...]

16) “εντολή πληρωμής”: κάθε οδηγία εκ μέρους του πληρωτή ή του δικαιούχου προς τον πάροχο των υπηρεσιών πληρωμών με την οποία του ζητείται να εκτελέσει μια πράξη πληρωμής·

[...]

19) “εξακρίβωση γνησιότητας”: η διαδικασία που επιτρέπει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών να επαληθεύει τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των εξατομικευμένων στοιχείων ασφάλειάς του·

[...]

23) “μέσο πληρωμών”: κάθε εξατομικευμένος μηχανισμός ή/και σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και τα οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής·

[...].».

5 Το τιτλοφορούμενο «Επιβαλλόμενες επιβαρύνσεις» άρθρο 52 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο IV αυτής που αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σχετικά με την παροχή και τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών, ορίζει στην παράγραφο του 3 τα εξής:

«Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν εμποδίζει τον δικαιούχο να ζητεί από τον πληρωτή επιβάρυνση ή να του προσφέρει έκπτωση για τη χρήση του συγκεκριμένου μέσου πληρωμών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να απαγορεύουν ή να περιορίζουν την απαίτηση επιβάρυνσης λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να ενθαρρυνθεί ο ανταγωνισμός και να προαχθεί η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμών.»

6 Η αιτιολογική σκέψη 42 της οδηγίας 2007/64, η οποία αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 52, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«Για να προαχθούν η διαφάνεια και ο ανταγωνισμός, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν θα πρέπει να εμποδίζει τον δικαιούχο να ζητεί τη χρέωση του πληρωτή για τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών. Ενώ ο δικαιούχος πρέπει να είναι ελεύθερος να επιβάλλει επιβαρύνσεις για τη χρήση ορισμένου μέσου πληρωμών, τα κράτη μέλη μπορούν να απαγορεύσουν ή να περιορίσουν τέτοια

πρακτική, αν το κρίνουν σκόπιμο, λόγω καταχρηστικής τιμολόγησης ή τιμολόγησης που μπορεί να έχει αρνητική επίπτωση στη χρήση ενός ορισμένου μέσου πληρωμών, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να ενθαρρυνθεί ο ανταγωνισμός και να προαχθεί η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμών.»

- 7 Κατά το τιτλοφορούμενο «Παρέκκλιση για τα μέσα πληρωμών μικρής αξίας και το ηλεκτρονικό χρήμα» άρθρο 53 της εν λόγω οδηγίας:

«1. Στις περιπτώσεις μέσων πληρωμών τα οποία, σύμφωνα με τη σύμβαση-πλαίσιο, αφορούν αποκλειστικά επιμέρους πράξεις πληρωμής που δεν υπερβαίνουν τα 30 ευρώ ή είτε έχουν όριο δαπανών 150 ευρώ είτε αποθηκεύουν χρηματικά ποσά που δεν υπερβαίνουν ποτέ τα 150 ευρώ, οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών μπορούν να συμφωνούν με τους χρήστες των υπηρεσιών πληρωμών τους ότι:

- α) το άρθρο 56 παράγραφος 1 στοιχείο β), το άρθρο 57 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και δ) και το άρθρο 61 παράγραφοι 4 και 5 δεν εφαρμόζονται εάν το μέσο πληρωμής δεν επιτρέπει τη δέσμευσή του ή την πρόληψη της περαιτέρω χρήσης του·
- β) τα άρθρα 59 και 60 και το άρθρο 61 παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται εάν το μέσο πληρωμής χρησιμοποιείται ανωνύμως ή ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν είναι σε θέση, για άλλους λόγους που είναι εγγενείς στο μέσο πληρωμής, να αποδείξει ότι μια πράξη πληρωμής είναι εγκεκριμένη·
- γ) κατά παρέκκλιση του άρθρου 65 παράγραφος 1, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν υποχρεούται να ενημερώσει τον χρήστη των υπηρεσιών πληρωμών για την άρνηση εκτέλεσης εντολής πληρωμής, εάν ο λόγος μη εκτέλεσης είναι πρόδηλος·
- δ) κατά παρέκκλιση του άρθρου 66, ότι ο πληρωτής δεν μπορεί να ανακαλέσει την εντολή πληρωμής μετά τη διαβίβαση στο δικαιούχο της εντολής πληρωμής ή της συγκατάθεσής του να εκτελεσθεί η εντολή·
- ε) κατά παρέκκλιση των άρθρων 69 και 70, ότι ισχύουν άλλες προθεσμίες εκτέλεσης.

2. Για τις εθνικές πράξεις πληρωμών, τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές τους μπορούν να μειώνουν ή να διπλασιάζουν τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Μπορούν να τα αυξάνουν για προπληρωμένα μέσα πληρωμών μέχρι 500 ευρώ.

3. Τα άρθρα 60 και 61 εφαρμόζονται επίσης στο ηλεκτρονικό χρήμα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 3 στοιχείο β) της οδηγίας 2000/46/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2000, για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος (EE L 275, σ. 39)] εκτός εάν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή δεν έχει τη δυνατότητα να δεσμεύει το λογαριασμό ή το μέσο πληρωμών. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τον περιορισμό αυτόν στους λογαριασμούς πληρωμών ή τα μέσα πληρωμών ορισμένης αξίας.»

Το αυστριακό δίκαιο

- 8 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η οδηγία 2007/64 μεταφέρθηκε στην αυστριακή έννομη τάξη με τον νόμο περί υπηρεσιών πληρωμών (Zahlungsdienstegesetz, *BGBI.* I, 66/2009, στο εξής: *ZaDiG*), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2009.

- 9 Το τιτλοφορούμενο «Πεδίο εφαρμογής» άρθρο 1 του ZaDiG ορίζει στην παράγραφο του 1 τα ακόλουθα:

«Ο παρών ομοσπονδιακός νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται στα πρόσωπα να παρέχουν για εμπορικούς σκοπούς υπηρεσίες πληρωμών στην Αυστρία (πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών) και ρυθμίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών που είναι εγκατεστημένοι στην Αυστρία και των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών που είναι εγκατεστημένοι στην Αυστρία, καθώς και την πρόσβαση στα συστήματα πληρωμών.»

- 10 Το τιτλοφορούμενο «Εφαρμοζόμενες επιβαρύνσεις» άρθρο 27 του ZaDiG μεταφέρει, μέσω της παραγράφου 6, στην αυστριακή έννομη τάξη το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64. Το άρθρο 27, παράγραφος 6, του ZaDiG προβλέπει τα εξής:

«Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν εμποδίζει τον δικαιούχο να προσφέρει έκπτωση στον πληρωτή για τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμής. Απαγορεύεται στον δικαιούχο να επιβάλλει επιβάρυνση σε περίπτωση χρησιμοποίησης συγκεκριμένου μέσου πληρωμής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Η T-Mobile Austria είναι ένας από τους παρόχους υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας στην Αυστρία. Με την ιδιότητα αυτή, συνάπτει με καταναλωτές συμβάσεις παροχής υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών οι οποίες περιλαμβάνουν γενικούς όρους επικαιροποιούμενους τακτικά από την ίδια. Οι γενικοί όροι, όπως ίσχυαν τον Νοέμβριο του 2009, περιείχαν την ακόλουθη ρήτρα:

«Άρθρο 23

[...]

1.2. Όλες οι μέθοδοι πληρωμής έχουν εξοφλητικό αποτέλεσμα, αλλά σας χρεώνουμε με έξοδα επεξεργασίας στην περίπτωση πληρωμών με μεταφορά από λογαριασμό που πραγματοποιείται μέσω εντύπου πληρωμής ή ηλεκτρονικά, σύμφωνα με τους όρους χρέωσης που ισχύουν στην περίπτωση σας.»

- 12 Κατ' εφαρμογή της ρήτρας αυτής, η T-Mobile Austria χρέωνε πρόσθετη μηνιαία επιβάρυνση ύψους 3 ευρώ στους καταναλωτές που ήταν συνδρομητές στο πρόγραμμα «Call Europe» και επέλεγαν πληρωμή όχι με κατόπιν άδειας μεταφορά από τραπεζικό λογαριασμό ή χρέωση πιστωτικής κάρτας, αλλά, κυρίως, με μεταφορά χρηματικού ποσού πραγματοποιούμενη μέσω εντύπου πληρωμής ή μέσω διαδικτύου.
- 13 Η Verein προσέφυγε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο της κύριας δίκης με αίτημα να απαγορευθεί στην T-Mobile Austria, αφενός, να περιλαμβάνει την προμνησθείσα ρήτρα στις συμβάσεις που συνάπτει με τους πελάτες της και, αφετέρου, να την επικαλείται στο πλαίσιο των υφισταμένων συμβάσεων. Προς στήριξη της αγωγής της, η Verein προέβαλε ότι η ως άνω ρήτρα αντιβαίνει στις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του άρθρου 27, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, του ZaDiG.
- 14 Η T-Mobile Austria ζήτησε να απορριφθεί η αγωγή προβάλλοντας, πρωτίστως, ότι η ίδια δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2007/64 και του ZaDiG, καθότι δεν είναι πάροχος υπηρεσιών πληρωμών αλλά πάροχος υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας. Στη συνέχεια, υποστήριξε ότι ένα έντυπο εμβάσματος δεν αποτελεί, ελλείψει εξατομικευμένων χαρακτηριστικών ασφαλείας, «μέσο πληρωμών» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της εν λόγω οδηγίας. Τέλος, υποστήριξε ότι η μεταφορά του άρθρου 52, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής στο εθνικό δίκαιο μέσω του άρθρου 27, παράγραφος 6,

δεύτερο εδάφιο, του ZaDiG, δεν συνάδει προς την εν λόγω οδηγία, καθότι ο Αυστριακός νομοθέτης παρέλειψε να αιτιολογήσει την απαγόρευση επιβολής επιβαρύνσεων για τη χρήση συγκεκριμένων μέσων πληρωμών.

- 15 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκανε δεκτά όλα τα αιτήματα της Verein. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε σε δεύτερο βαθμό. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι η μεταφορά χρηματικού ποσού που πραγματοποιείται μέσω εντύπου πληρωμής δεν συνιστούσε μέσο πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64. Εντούτοις, δεδομένου ότι το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής δεν προέβλεπε πλήρη εναρμόνιση της επίμαχης νομοθεσίας, ο εθνικός νομοθέτης είχε τη δυνατότητα να καθιερώσει γενική απαγόρευση επιβολής προσθέτων χρεώσεων, όπως αυτή που επιβάλλει το άρθρο 27, παράγραφος 6, του ZaDiG, η οποία αφορά τόσο τα μέσα πληρωμών κατά την έννοια της προμνησθείσας οδηγίας όσο και άλλες μεθόδους πληρωμής, όπως οι μεταφορές που πραγματοποιούνται μέσω εντύπου πληρωμών. Περαιτέρω, το προμνησθέν δικαστήριο έκρινε ότι η απαγόρευση αυτή ανταποκρινόταν στον σκοπό του άρθρου 52, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, της ίδιας οδηγίας, να προαγάγει τον ανταγωνισμό και την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος τιμολογήσεως.
- 16 Η T-Mobile Austria άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το αιτούν δικαστήριο, οι αποφάσεις του οποίου δεν υπόκεινται σε ένδικο μέσο του εσωτερικού δικαίου, διαπίστωσε ότι τα ζητήματα που ανέκυψαν στο πλαίσιο της κύριας δίκης απαιτούσαν ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 2007/64.
- 17 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Oberster Gerichtshof ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας [2007/64] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή και επί της συμβατικής σχέσης μεταξύ ενός φορέα εκμετάλλευσης υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας ως δικαιούχου πληρωμής και των ιδιωτών πελατών του (καταναλωτών) ως πληρωτών;
- 2) Πρέπει το υπογραφέν ιδιοχείρως από τον πληρωτή έντυπο πληρωμής και/ή η στηριζόμενη σε υπογεγραμμένο έντυπο πληρωμής διαδικασία, προκειμένου να χορηγηθούν εντολές εμβασμάτων, καθώς και η συμφωνηθείσα για τη χορήγηση εντολών εμβασμάτων μέσω διαδικτύου (Telebanking) διαδικασία να θεωρηθούν ως “μέσα πληρωμών” κατά την έννοια [των άρθρων] 4, σημείο 23, και [...] 52, παράγραφος 3, της οδηγίας [2007/64];
- 3) Πρέπει το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας [2007/64] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτό η εφαρμογή εθνικών νομοθετικών διατάξεων οι οποίες απαγορεύουν εν γένει την επιβολή επιβαρύνσεων από τον δικαιούχο πληρωμών και, ιδίως, άνευ διαφοροποίησης μεταξύ των διαφόρων μέσων πληρωμών;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 18 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στη χρήση μέσων πληρωμών στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσεως μεταξύ ενός φορέα εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, ως δικαιούχου πληρωμής, και του πελάτη του, ως πληρωτή.

Επί του παραδεκτού

- 19 Προκαταρκτικώς, η Vereín προέβαλε ένσταση απαραδέκτου κατά του πρώτου αυτού ερωτήματος, με την αιτιολογία ότι η απάντηση επ' αυτού δεν είναι «αναγκαία» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκειμένου να είναι σε θέση το αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί επί της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 20 Κατά πάγια νομολογία, για τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο εντός του πραγματικού και νομικού πλαισίου το οποίο έχει προσδιορίσει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, ισχύει το τεκμήριο ότι είναι λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, σκέψη 39· van der Weerd κ.λπ., C-222/05 έως C-225/05, EU:C:2007:318, σκέψη 22, καθώς και Betriu Montull, C-5/12, EU:C:2013:571, σκέψη 34).
- 21 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 21 έως 23 των προτάσεών του, δεν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του άρθρου 52, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2007/64, την οποία ζήτησε το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι αναγκαία προκειμένου να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί.
- 22 Πράγματι, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, η Vereín ζητεί να απαγορευθεί στην T-Mobile Austria να περιλαμβάνει, στις συμβάσεις που συνάπτει με τους πελάτες της, ρήτρα προβλέπουσα χρέωση εξόδων επεξεργασίας σε περίπτωση πληρωμής με μεταφορά από λογαριασμό που πραγματοποιείται μέσω εντύπου πληρωμής ή μέσω διαδικτύου και να επικαλείται τη ρήτρα αυτή στο πλαίσιο των υφισταμένων συμβάσεων. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, επίσης, ότι η αγωγή της Vereín στηρίζεται στο άρθρο 27, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, του ZaDiG, το οποίο μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 52, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας.
- 23 Συνεπώς, το πρώτο ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

- 24 Το άρθρο 52, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2007/64 ορίζει ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν μπορεί να εμποδίσει τον δικαιούχο να επιβάλλει στον πληρωτή επιβάρυνση ή να του προσφέρει έκπτωση για τη χρήση ενός συγκεκριμένου μέσου πληρωμών. Το άρθρο 52, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής παρέχει, ωστόσο, στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να απαγορεύουν ή να περιορίζουν το δικαίωμα του δικαιούχου να ζητεί από τον πληρωτή επιβάρυνση για τη χρήση ενός συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να ενθαρρυνθεί ο ανταγωνισμός και να προαχθεί η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμών.
- 25 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι ένας φορέας εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαιούχος» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 8, της οδηγίας 2007/64, εφόσον είναι ο αποδέκτης των χρηματικών ποσών που αποτελούν αντικείμενο της πράξεως πληρωμής. Επιπλέον, ο πελάτης του φορέα αυτού εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως «πληρωτής» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, της οδηγίας αυτής, εφόσον επιτρέπει εντολή πληρωμής από τον λογαριασμό πληρωμών που διατηρεί ή εφόσον δίνει εντολή πληρωμής.

- 26 Από το ίδιο, όμως, το γράμμα του άρθρου 52, παράγραφος 3, της προμνησθείσας οδηγίας, το οποίο διέπει το δικαίωμα του δικαιούχου να ζητεί από τον πληρωτή επιβάρυνση για τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, προκύπτει ότι η διάταξη αυτή αφορά τη σχέση μεταξύ «του δικαιούχου» και «του πληρωτή». Συνεπώς, η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται στη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσεως μεταξύ ενός φορέα εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, ως δικαιούχου, και του πελάτη του, ως πληρωτή, όπως υποστηρίζουν η *Vereniging van Nederlandse Adverteerders*, η Αυστριακή, η Γερμανική, η Γαλλική, η Ιταλική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- 27 Εξάλλου, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 32 των προτάσεων του, η δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2007/64 θα ήταν άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας εάν δεν είχε εφαρμογή στις σχέσεις μεταξύ «δικαιούχου» και «πληρωτή».
- 28 Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθεισών σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στη χρήση ενός μέσου πληρωμών στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσεως μεταξύ ενός φορέα εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, ως δικαιούχου πληρωμής, και του πελάτη του, ως πληρωτή.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 29 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι, αφενός, το υπογραφέν ιδιοχείρως από τον πληρωτή έντυπο εμβάσματος και/ή η μέσω ενός τέτοιου εντύπου διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος και, αφετέρου, η μέσω διαδικτύου διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος συνιστούν μέσα πληρωμών κατά την έννοια της οδηγίας αυτής.
- 30 Κατά το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας αυτής, συνιστά μέσο πληρωμών «κάθε εξατομικευμένος μηχανισμός ή/και σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και τα οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής».
- 31 Προκαταρκτικώς, πρέπει να επισημανθεί ότι υφίσταται ορισμένη απόκλιση μεταξύ των διαφορετικών γλωσσικών αποδόσεων της διατάξεως αυτής, όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 36 των προτάσεων του. Είναι μιν αληθές ότι, σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις, το επίθετο «εξατομικευμένος» προσδιορίζει τους όρους «κάθε μηχανισμός». Εντούτοις, στη γαλλική απόδοση («tout dispositif personnalisé et/ou ensemble de procédures»), η οποία συμπίπτει, μεταξύ άλλων, με τις αποδόσεις στην ισπανική, την ιταλική, την ουγγρική, την πορτογαλική και τη ρουμανική γλώσσα, το επίθετο «εξατομικευμένος» δεν προσδιορίζει τους όρους «σειρά διαδικασιών». Αντιστρόφως, στη γερμανική απόδοση («jedes personalisierte Instrument und/oder jeden personalisierten Verfahrensablauf»), το επίθετο «εξατομικευμένος» προσδιορίζει τους όρους «σειρά διαδικασιών». Η αγγλική έκδοση [«any personalised device(s) and/or set of procedures»], η οποία συμπίπτει, μεταξύ άλλων, με τις αποδόσεις στη δανική, την ελληνική, την ολλανδική, τη φινλανδική και τη σουηδική γλώσσα, επιδέχεται και τις δύο εκδοχές.
- 32 Κατά πάγια νομολογία, οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο λαμβανομένων υπόψη των αποδόσεών τους σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε περίπτωση διαστάσεως μεταξύ των αποδόσεων διατάξεως του δικαίου της Ένωσης στις διάφορες γλώσσες, η επίμαχη διάταξη πρέπει επομένως να ερμηνεύεται βάσει της όλης οικονομίας της και του σκοπού που επιδιώκεται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί στοιχείο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις *Bark*, C-89/12, EU:C:2013:276, σκέψη 40, και *Επιτροπή κατά Φινλανδίας*, C-309/11, EU:C:2013:610, σκέψη 49).

- 33 Συναφώς, η Verein, η Αυστριακή, η Γερμανική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή ορθώς αναφέρουν ότι, προκειμένου να χαρακτηριστεί ως «εξατομικευμένο», ένα μέσο πληρωμών πρέπει να δίδει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών τη δυνατότητα να επαληθεύει ότι η εντολή πληρωμής δρομολογήθηκε από χρήστη ο οποίος έχει εξουσιοδοτηθεί επί τούτου.
- 34 Όπως, όμως, επισημαίνει η Γαλλική Κυβέρνηση, ορισμένα μέσα πληρωμών, στα οποία ρητώς αναφέρεται το άρθρο 53 της οδηγίας 2007/64, δεν είναι εξατομικευμένα. Επομένως, προκύπτει, παραδείγματος χάρη από το άρθρο 53, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, ότι ορισμένα μέσα πληρωμών χρησιμοποιούνται ανωνύμως, οπότε οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών δεν υποχρεούνται να εξακριβώσουν τη γνησιότητα της πράξεως, όπως στην περίπτωση την οποία αφορά το άρθρο 59 της προμνησθείσας οδηγίας.
- 35 Από την ύπαρξη τέτοιων μη εξατομικευμένων μέσων πληρωμών συνάγεται, κατ' ανάγκη, ότι η προσδιοριζόμενη στο άρθρο 4, σημείο 23, της ίδιας οδηγίας έννοια του μέσου πληρωμών μπορεί να καλύπτει μια μη εξατομικευμένη σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και την οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής.
- 36 Βάσει αυτού ακριβώς του προσδιορισμού της έννοιας του μέσου πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 θα πρέπει να δοθεί απάντηση στο δεύτερο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.
- 37 Αφενός, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί κατά πόσον συνιστούν μέσο πληρωμών το υπογραφέν ιδιοχείρως από τον πληρωτή έντυπο πληρωμής και/ή η μέσω ενός τέτοιου εντύπου πληρωμής διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος.
- 38 Όπως ορθώς υποστηρίζουν η Verein, η Αυστριακή, η Γαλλική, η Ιταλική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, η έκδοση εντολής εμβάσματος μέσω εντύπου πληρωμής φέροντος την ιδιόχειρη υπογραφή του πληρωτή αποτελεί σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και την οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής και συνιστά, ως εκ τούτου, μέσο πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2007/64.
- 39 Συνεπώς, από την υποβληθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία προκύπτει ότι η έκδοση τέτοιας διαταγής εμβάσματος προϋποθέτει, κατά κανόνα, ότι ο πληρωτής καταθέτει στο πιστωτικό ίδρυμα δείγμα της ιδιόχειρης υπογραφής του κατά το άνοιγμα του λογαριασμού πληρωμών, ότι χρησιμοποιεί προκαθορισμένα έντυπα εμβάσματος και ότι τα υπογράφει ιδιοχείρως. Το προμνησθέν πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να προβαίνει σε εξακρίβωση της γνησιότητας της εντολής πληρωμής, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 19, της εν λόγω οδηγίας, συγκρίνοντας την επί του εντύπου εμβάσματος ιδιοχείρως τεθείσα υπογραφή με το δείγμα ιδιόχειρης υπογραφής που κατέθεσε προηγουμένως ο πληρωτής.
- 40 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί κατά πόσον η μέσω διαδικτύου διαδικασία εκδόσεως εμβάσματος συνιστά μέσο πληρωμών.
- 41 Όπως επισημαίνουν η Verein, η Αυστριακή, η Γερμανική, η Γαλλική, η Ιταλική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, η μέσω διαδικτύου έκδοση εμβάσματος αποτελεί σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και την οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής και συνιστά, ως εκ τούτου, μέσο πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2007/64.
- 42 Πράγματι, από την υποβληθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία προκύπτει ότι η μέσω διαδικτύου έκδοση διαταγής εμβάσματος προϋποθέτει ότι ο πληρωτής εισάγει διάφορους εξατομικευμένους κωδικούς, όπως έναν κωδικό συνδέσεως, ένα μυστικό κωδικό και έναν κωδικό συναλλαγής, η χρήση των οποίων

έχει συμφωνηθεί μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του πληρωτή. Η εκ μέρους του πληρωτή χρήση των διαφορετικών αυτών εξατομικευμένων κωδικών παρέχει στο πιστωτικό ίδρυμα τη δυνατότητα να προβαίνει σε εξακρίβωση της γνησιότητας της εντολής πληρωμής, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 19, της προμνησθείσας οδηγίας.

- 43 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση του ζητήματος κατά πόσον η έκδοση εντολής εμβάσματος μέσω εντύπου μεταφοράς φέροντος την ιδιόχειρη υπογραφή του πληρωτή ή η μέσω διαδικτύου διαδικασία εκδόσεως διαταγής εμβάσματος μπορούν να χαρακτηριστούν ως «εξατομικευμένος μηχανισμός» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 2007/64, δεδομένου ότι συνιστούν «σειρά διαδικασιών» κατά την έννοια της δεύτερης περιπτώσεως της διατάξεως αυτής.
- 44 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθεισών σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι τόσο η διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος μέσω εντύπου μεταφοράς φέροντος την ιδιόχειρη υπογραφή του πληρωτή όσο και η μέσω διαδικτύου διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος συνιστούν μέσα πληρωμών κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 45 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να απαγορεύουν εν γένει στους δικαιούχους να επιβάλλουν επιβαρύνσεις στον πληρωτή για τη χρήση κάθε μέσου πληρωμών.
- 46 Όπως αναφέρουν η Verei'n, η Αυστριακή, η Γερμανική, η Γαλλική, η Ιταλική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 52, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι η παρεχόμενη στα κράτη μέλη δυνατότητα να απαγορεύουν στους δικαιούχους να επιβάλλουν επιβαρύνσεις για τη χρήση ενός μέσου πληρωμών μπορεί να εφαρμόζεται ως προς ένα τμήμα ή ως προς το σύνολο των μέσων πληρωμών που χρησιμοποιούνται στο έδαφός τους. Πράγματι, το δεύτερο εδάφιο της διατάξεως αυτής δεν περιορίζει τη δυνατότητα αυτή των κρατών μελών στη χρήση ενός δεδομένου μέσου πληρωμών.
- 47 Επιπλέον, καίτοι τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να προαχθούν ο ανταγωνισμός και η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμών οσάκις περιορίζουν ή απαγορεύουν την επιβολή επιβαρύνσεων για τη χρήση ενός μέσου πληρωμών, εντούτοις, διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά την εφαρμογή της δυνατότητας που τους παρέχει το άρθρο 52, παράγραφος 3, της προμνησθείσας οδηγίας, όπως, ιδίως, προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 42 αυτής.
- 48 Βάσει όλων των προεκτεθεισών σκέψεων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να απαγορεύουν εν γένει στους δικαιούχους να επιβάλλουν επιβαρύνσεις στον πληρωτή για τη χρήση κάθε μέσου πληρωμών, εφόσον η εθνική νομοθεσία λαμβάνει, στο σύνολό της, υπόψη την ανάγκη να προαχθούν ο ανταγωνισμός και η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμών, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί του περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως

- 49 Η T-Mobile Austria ζητεί τον περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της εκδοθησόμενης αποφάσεως εάν το Δικαστήριο κρίνει, αφενός, ότι οι διαδικασίες εκδόσεως εντολής εμβάσματος συνιστούν μέσα πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 και,

αφετέρου, ότι το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να απαγορεύουν εν γένει στους δικαιούχους να επιβάλλουν επιβαρύνσεις για τη χρήση μέσου πληρωμών.

- 50 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, η ερμηνεία που το Δικαστήριο δίδει σε κανόνα του δικαίου της Ένωσης, ασκώντας την εξουσία που του παρέχει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, διαφωτίζει και διευκρινίζει την έννοια και το περιεχόμενο του κανόνα αυτού, όπως πρέπει ή θα έπρεπε να νοείται και να εφαρμόζεται αφότου τέθηκε σε ισχύ. Ως εκ τούτου, ο κανόνας που έχει κατ' αυτόν τον τρόπο ερμηνευθεί μπορεί και πρέπει να εφαρμόζεται από τα δικαστήρια ακόμα επί εννόμων σχέσεων που γεννήθηκαν και συστάθηκαν πριν από την έκδοση της αποφάσεως επί της αιτήσεως ερμηνείας, εφόσον, εξάλλου, συντρέχουν οι προϋποθέσεις που επιτρέπουν να αχθεί ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων η σχετική με την εφαρμογή του εν λόγω κανόνα διαφορά (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 51 Επιπλέον, ο περιορισμός των διαχρονικών αποτελεσμάτων μιας αποφάσεως αποτελεί εξαιρετικό μέτρο το οποίο προϋποθέτει ότι υπάρχει κίνδυνος σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων οφειλόμενων ιδίως στον μεγάλο αριθμό των εννόμων σχέσεων που είχαν συσταθεί καλοπίστως βάσει ρυθμίσεως η οποία εθεωρείτο εγκύρως θεσπισθείσα και ότι καθίσταται σαφές ότι οι ιδιώτες και οι εθνικές αρχές είχαν ωθηθεί σε συμπεριφορά μη σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης λόγω αντικειμενικής και σοβαρής αβεβαιότητας ως προς το περιεχόμενο των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, αβεβαιότητας στη δημιουργία της οποίας είχε συμβάλει ενδεχομένως η ίδια η συμπεριφορά άλλων κρατών μελών ή της Επιτροπής (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 52 Επιβάλλεται, συναφώς, η διαπίστωση ότι οι ιδιώτες και οι εθνικές αρχές δεν είχαν ωθηθεί σε συμπεριφορά μη σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης δεδομένου ότι η εφαρμοστέα στην υπόθεση της κύριας δίκης αυστριακή νομοθεσία είχε μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας 2007/64.
- 53 Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι η T-Mobile Austria αναφέρθηκε απλώς και μόνον σε «σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις» για τις επιχειρήσεις του κλάδου των τηλεπικοινωνιών εντός της Ένωσης, χωρίς να προσκομίσει ακριβείς αποδείξεις ή στοιχεία συναφώς, όπως τονίζει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 98 των προτάσεων του. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη κινδύνου σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων (βλ., συναφώς, απόφαση Endress, EU:C:2013:864, σκέψη 37).
- 54 Κατά συνέπεια, δεν συντρέχει λόγος να περιοριστούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της παρούσας αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ, 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/ΕΚ, έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στη χρήση ενός μέσου πληρωμών στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσεως μεταξύ ενός φορέα εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, ως δικαιούχου πληρωμής, και του πελάτη του, ως πληρωτή.

- 2) Το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι τόσο η διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος μέσω εντύπου μεταφοράς φέροντος την ιδιόχειρη υπογραφή του πληρωτή όσο και η μέσω διαδικτύου διαδικασία εκδόσεως εντολής εμβάσματος συνιστούν μέσα πληρωμών κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 3) Το άρθρο 52, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να απαγορεύουν εν γένει στους δικαιούχους να επιβάλλουν επιβαρύνσεις στον πληρωτή για τη χρήση κάθε μέσου πληρωμών, εφόσον η εθνική νομοθεσία λαμβάνει, στο σύνολό της, υπόψη την ανάγκη να προαχθούν ο ανταγωνισμός και η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμών, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)